

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Uuden jätedirektiivin vaikutukset ja toimeenpano Suomessa

Riitta Levinen
32. Valtakunnalliset Jätehuoltopäivät
3.-4.10.2018 Helsinki

EU:n jätesäädöspaketti

= 4 direktiiviä, joilla muutetaan kuutta jätealan direktiiviä

- **Jätedirektiivin** muutos 2018/851
 - **Pakkausjätedirektiivin** muutos 2018/852
 - **Kaatopaikkadirektiivin** muutos 2018/850
 - **Romuajoneuvo-, paristo- ja SER-direktiivien** muutos 2018/849
-
- Hyväksyttiin 30.5.2018
 - Julkaistiin EU:n virallisessa lehdessä 14.6.2018 (EUVL L 150)
 - Tuli voimaan 4.7.2018
 - Pantava täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä 5.7.2020
-
- **Tarvitaan olennaisia muutoksia jätelakiin, ympäristönsuojelulakiin sekä lähes kaikkiin jätealan asetuksiin**
 - **Hallituksen lakiesitykset eduskuntaan viimeistään 2020 alussa**

Mikä muuttuu EU:n jätesäädöspaketin myötä?

Jätehierarkian vahvistaminen

Jätteen määrän ja haitallisuuden vähentäminen

- Elintarvikejätteen, roskaantumisen vähentäminen
- Uudelleenkäytön lisääminen
- Ilmoittaminen esineiden vaarallisista aineista (SVHC)

Kierrätyksen lisääminen

- Yhdyskuntajätteet, pakkausjätteet, jäteöljy
- Erilliskeräyksen tehostaminen

Kaatopaikkakäsittelyn vähentäminen

- tavoitteet, kiellot

Tuottajavastuujärjestelmien harmonisointi

- vähimmäisvaatimukset

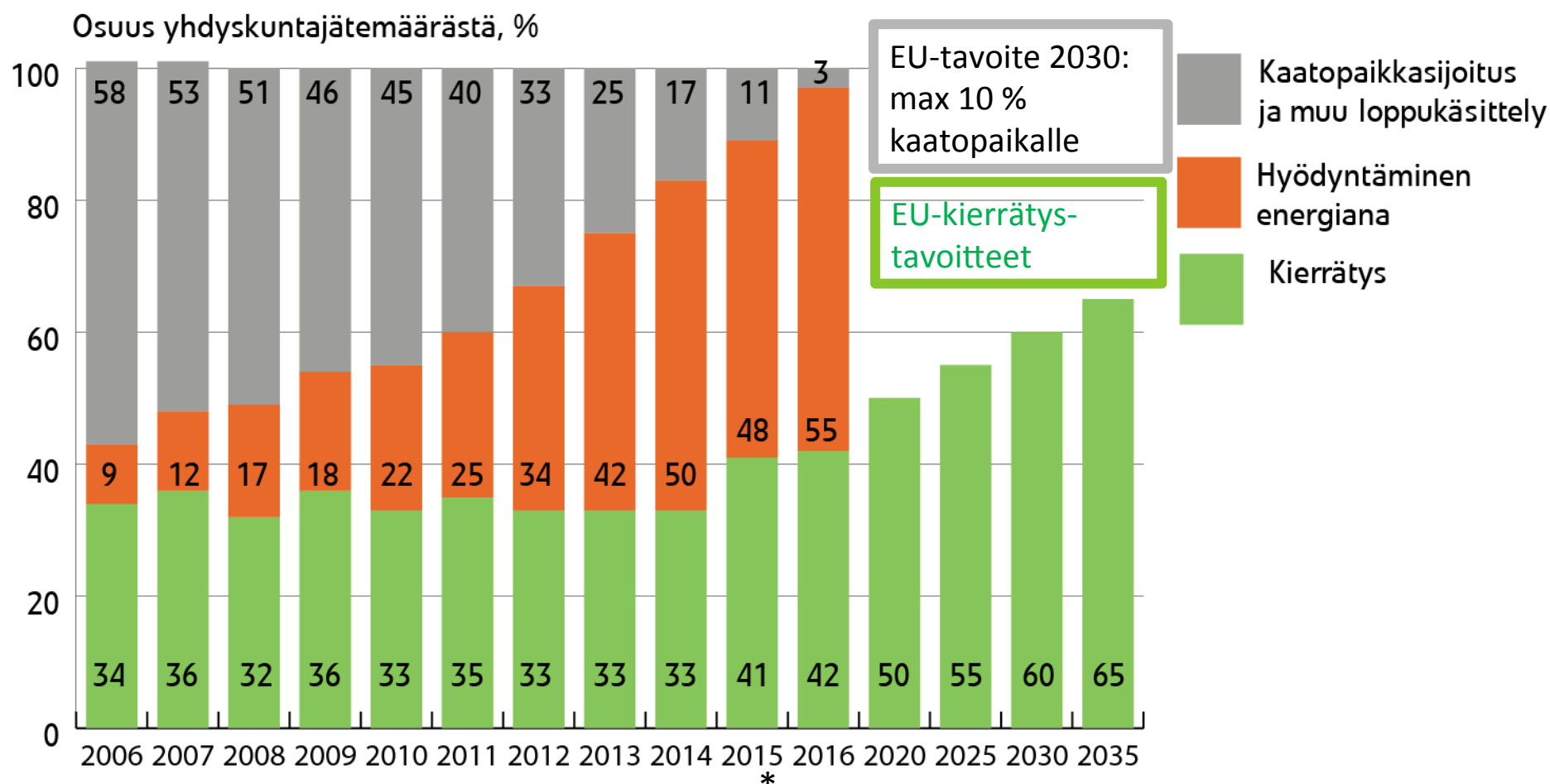
Sujuvoittaminen

- EoW- ja sivutuotemenettelyt

Seurannan tehostaminen, jätetietojen vertailukelpoisuuden parantaminen

- Tavoitteiden laskentamenetelmien harmonisointi
- Vaarallisten jätteiden jäljitettävyys (sähköinen raportointi)
- Jäsenmaiden raportoinnin laajentaminen ja fokusointi

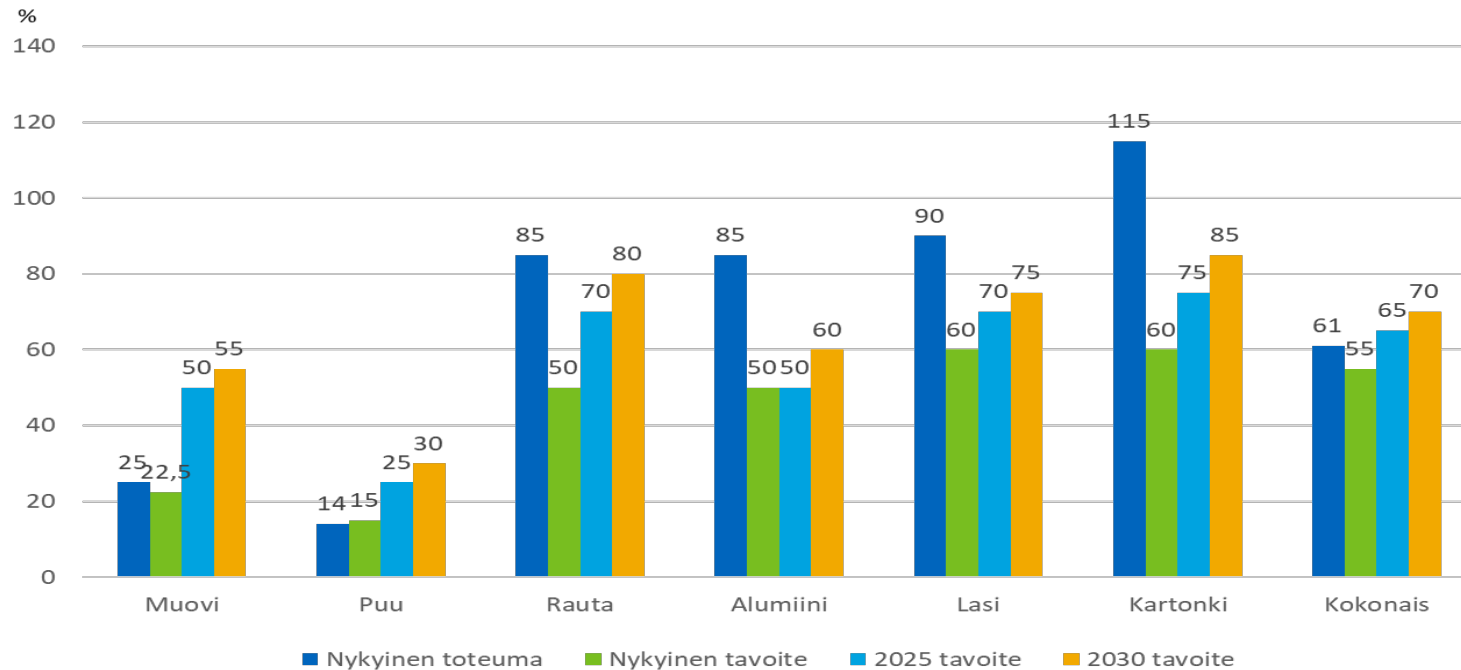
Yhdyskuntajätteen jakautuminen eri käsittelytapoihin sekä kierrätyksen tavoitetaso vuosille 2020–2035

*Kuitupakkausten tilastointimenetelmään tehtiin muutos.

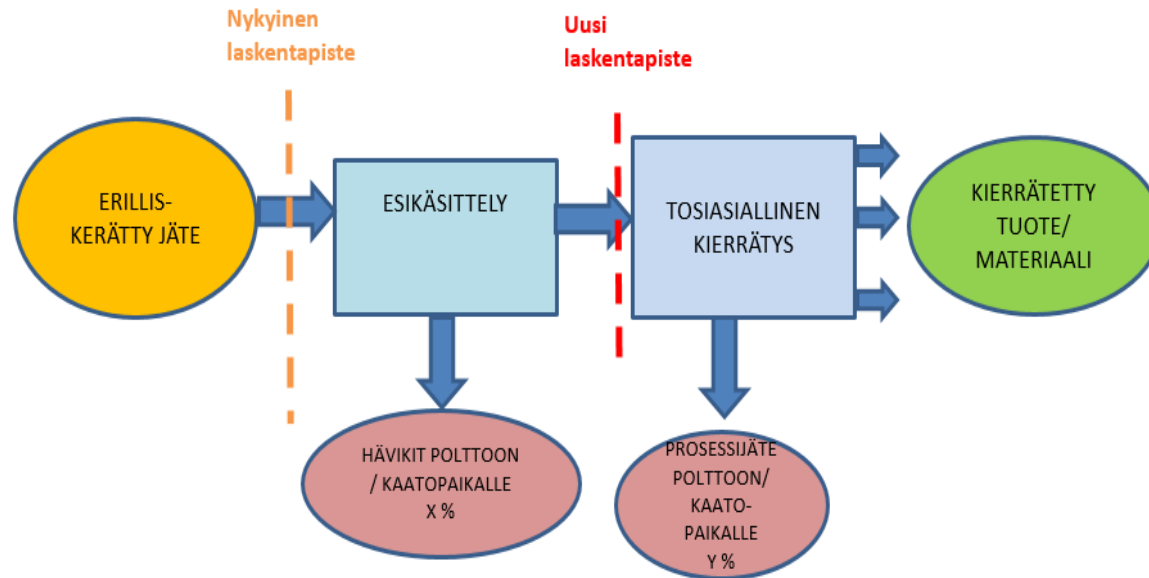
LÄHDE: TILASTOKESKUS JA VALTSU

Pakkausjätteen kierrätystavoitteet ja toteuma 2016

- Muovin ja puun tavoitteet sekä kokonaistavoite haastavimmat
- Pakkauksilla keskeinen rooli myös tiukentuvien yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteiden saavuttamisessa (nyt 42 % - > 65 % v. 2035)

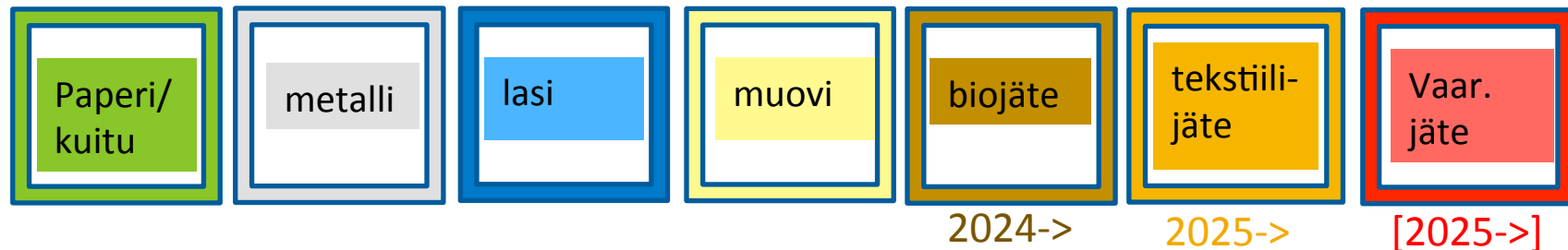
Kierrätysasteen laskentamenetelmät

1. ensisijaisesti lopulliseen kierrätykseen toimitetun jätteen määrästä
2. vaihtoehtoisesti esikäsittelyvaiheista -> lajittelurejektit (joita ei kierrätetä) vähennettävä kierrätetyn jätteen määrästä

- Uusien laskentasääntöjen seurauksena yhdyskuntajätteen ja pakkausjätteen kierrätysasteen lähtötaso laskee nykyisestä vähintään muutamilla prosenttiyksiköillä
- Uusia haasteita tiedonkeruuseen ja raportointiin: jätetietojärjestelmän kehittäminen
- Komission tarkemmat asetukset laskentamenetelmistä tulossa 3/2019
- YM selvitys laskentamenetelmän vaikutuksesta, tekijöinä TK/SYKE/PIR-ELY/RINKI, valmistuu syksyllä 2018

Erilliskeräysvelvollisuuksien täsmentäminen

- Erilliskeräys järjestettävä em. **yhdyskuntajätteen** jakeille
 - kiinteistökohtainen/ aluekeräys
 - biojätteelle myös kotikompostointi
- **Rakennus- ja purkujätteen** erilliskeräys lisäksi:
 - puu, mineraalifraktiot (betoni, tiili, laatat, keramikka, kivet) ja kipsi
- Tiettyjen **jätelajien yhteiskeräys** mahdollista, ellei heikennä laatua
- Erilliskeräysvelvollisuudesta voidaan sallia **poikkeuksia** erityisin perustein (ympäristö-, tekniset, taloudelliset); poikkeuksia tarkasteltava säännöllisesti jätesuunnitelmassa ja raportoitava komissiolle 2021

Erilliskeräysvelvollisuuksien toimeenpano Suomessa

- Vaatimusten tiukentaminen ja/tai kohdentaminen ja yksilöinti nykyistä tarkemmin: kotitaloudet, palvelut, elinkeinotoiminta, tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuottajat
 - Suhde kunnan jätehuoltomääräyksissä annettaviin lajittelumääräyksiin?
 - Kunnan vastuu vs tuottajan vastuu (kustannusvastuu?)
 - Aluekeräys vs. kiinteistökohtainen keräys (erityisesti pakkaukset)
 - Kotikompostoinnin edistäminen, laadunvarmentaminen, ilmoitusvelvollisuus?
 - Tekstiilijätteen keräys erillään uudelleenkäytettävistä vaatteista?

VN/TEAS JÄTEKIVA-hanke (2018)

selvittää eri ohjauskeinojen mahdollisuuksia kierrätysasteen kasvattamiseen sekä näiden ohjauskeinojen vaikutuksia (myös nykyisen pakkausten tuottajavastuujärjestelmän toimivuuden arviointi)

YM:n tukemat kokeiluhankkeet:

- Itä-Uudenmaan jätehuollon kokeiluhanke nelilokerokeräyksestä (10 lokeroa kussakin pientalossa)
- Telaketju-hanke tekstiilijätteen kierrättämiseksi

Tuottajavastuun vähimmäisvaatimukset - täytettävä 5.1.2023 mennessä (54 kk)

Lisäyksiä ja täsmennyksiä jätelakiin/ tuottajavastuuasetuksiin, mm: :

Tuottajien kustannusvastuun katettava (50 % / 80 %)

- Erilliskeräys, kuljetus ja käsittely
- Tilastointi ja raportointi.
- Tiedotus ja neuvonta

Miten arvioidaan? Edellyttääkö muutoksia pakkausten tuottajavastuujärjestelmään?

Pakollinen pakkausten tuottajavastuu (viim. 31.12.2024)

kaikille pakkauksille

Onko tarkasteltava uudelleen nykyistä 1 milj. euron tuottajavastuun liikevaihtorajaa?

Mukautetut tuottajavastuumaksut

Maksut räätälöitävä ottaen huomioon kestävyys, korjattavuuden ja uudelleenkäytettävyyden sekä kierrätettävyyden ja vaaralliset aineet.

Jätedirektiivejä tarkentavia komission asetuksia tulossa 31.3.2019 mennessä

- **Elintarvikejätteen** määrän mittaaminen
- **Yhdyskuntajätteen ja pakkausjätteen kierrätysasteen** laskentasäännöt
 - jätteen polton tuhkasta kierrätykseen erotetut metallit
 - kotikompostoitu biojäte
 - keskimääräiset hävikkiasteet
 - syntyvän pakkausjätteen määrän laskenta
 - puupakkausten korjauksen huomioon ottaminen kierrätetyn pakkausjätteen määrässä
 - pakkausten kierrätysasteessa saatavan hyvityksen laskenta markkinoille saatetuista uudelleenkäytettävistä kuluttajapakkauksista
- **Kaatopaikalle sijoitetun yhdyskuntajätteen** määrän laskenta

Raportointi komissiolle uudistuu

Komission asetukset raportoinnista 31.3.2019 mennessä

Vuotuinen raportointi, alkaen vuodesta 2020 (+18 kk)

Tuotteiden
uudelleenkäyttö

Elintarvike-
jätteen määrä

Pakkausten
uudelleen-
käyttö

Yhdyskunta-
jätteen kierrätys,
kaatopaikka-
käsittely ja muu
käsittely

Markkinoille
saatetut öljyt,
jäteöljyn
keräys ja
käsittely

Pakkaus-
jätteen
määrä,
kierrätys ja
muu käsittely

Eri toimijoiden sähköinen raportointi vaarallisesta jätteestä
-> **jäljitettävyys, tietojärjestelmän kehittäminen**

Komission varhaisvaroitusraportin suosituksia Suomelle kierrätyksen lisäämiseksi

Kierrätystavoitteet/ jäännösjätteen vähentämistavoitteet kunnille, sakot tavoitteiden saavuttamatta jättämisestä

- Alueellisen seurannan järjestäminen, järjestämisvastuiden keskittäminen kunnalle

Yhteistoimintasopimukset eri toimijoiden välillä

Taloudelliset ohjauskeinot

- jätteenpolttovero, jätemaksujen ohjaavuuden parantaminen, tuottajien korvausvelvollisuus kunnille (kierrätysmateriaalien myynti, sekajätteen käsittely)

Biojätteen ja muiden kierrätysjakeiden erilliskeräyksen lisääminen kiinteistöiltä (kotitaloudet, elinkeinotoiminta); kansalliset vähimmäisvaatimukset palvelutasosta

Tekninen tuki kunnille

Neuvonnan lisääminen (kampanjat ym)

Pitkällä tähtäimellä (10-15 vuotta) hajallaan olevien vastuiden kokoaminen

Selvitettäviä/ harkittavia toimenpiteitä Suomessa muun muassa:

- Varhaisvaroitusraportin ehdotukset tutkitaan, eivät kuitenkaan sitovia
- Eri toimijoiden yhteistoiminnan vahvistaminen,
 - järjestämis- ja kustannusvastuiden täsmentäminen, sopimusjärjestelyt eri toimijoiden kesken?
- Jättemaksujen kannustavuuden parantaminen
 - esim. painoperusteisten jättemaksujen laajempi käyttöönotto?
- Jätetiedon keruu- ja seurantajärjestelmän kehittäminen työkaluksi jätealan toimijoille ja viranomaisille
 - mahdollistaisi jätevirtojen paremman seurannan, myös alueellisesti
- Neuvonnan lisääminen lajittelusta ym.
 - Valtakunnalliset/ alueelliset kampanjat: lisää tehoa lajitteluun
- Asenteisiin vaikuttaminen: sanoista tekoihin!
 - ymmärrettävä, että jätehuolto on ammattimaista toimintaa, joka vaatii suunnittelua, ennakkointia ja siitä on oltava valmis maksamaan

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kiitos!

[Riitta.levinen\(at\)ym.fi](mailto:Riitta.levinen(at)ym.fi)